

Seat No. : _____

TI-108

B.A. Sem. I

May-2013

EC-I-103 HISTORY

(History of Ancient India)

(From Pre-History to 6th Century B.C.)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : (૧) બધા સવાલનાં જવાબ લખો.

(૨) સવાલની સામે ગુણ દર્શાવેલ છે.

૧. નીચે દર્શાવેલ સવાલનાં જવાબ (૬૫૦ થી ૭૦૦) શબ્દોમાં લખો :

(અ) પ્રાચીન ભારતનો ઇતિહાસ જાણવાના સાહિત્યિક સાધનો જણાવો. ૭

અથવા

મધ્ય પાષાણયુગની સમીક્ષા કરો.

(બ) હડપ્પીય સંસ્કૃતિનાં નગર આયોજનની વિશેષતાઓ સમજાવો. ૭

અથવા

હડપ્પીય સંસ્કૃતિની અર્થ વ્યવસ્થા સ્પષ્ટ કરો.

૨. નીચે દર્શાવેલ સવાલનાં જવાબ (૬૫૦ થી ૭૦૦) શબ્દોમાં લખો :

(અ) વેદકાલીન સામાજિક જીવનનાં મુખ્ય લક્ષણો જણાવો. ૭

અથવા

વૈદિક યુગનાં ધાર્મિક જીવનની લાક્ષણિકતાઓ ચર્ચો.

(બ) પ્રાચીન ભારતનાં ઇતિહાસમાં ગૌતમ બુદ્ધનું પ્રદાન સ્પષ્ટ કરો. ૭

અથવા

મહાવીર સ્વામી સમાજ સુધારક તરીકે.

૩. ટૂંકનોંધ લખો (૩૦૦ થી ૪૦૦ શબ્દોમાં) :

(અ) પ્રાચીન ભારતનો ઇતિહાસ જાણવાનાં પુરાતત્વીય સાધનો ૧૬

અથવા

પુરાતન પાષાય યુગ

(બ) હડપ્પીય સંસ્કૃતિની સમાજ વ્યવસ્થા

અથવા

હડપ્પીય સંસ્કૃતિની ધાર્મિક વિશેષતાઓ

(ક) વૈદિક યુગની આર્થિક સ્થિતિ

અથવા

વૈદિક યુગની રાજ્યવ્યવસ્થા

(ડ) વૈદિક યુગનું સાહિત્ય

અથવા

બૌદ્ધ ધર્મનું ધાર્મિક સાહિત્ય

૪. નીચેના પ્રશ્નોનાં એક-બે વાક્યમાં જવાબ આપો. ૧૨
- (૧) પ્રાચીન ભારતનો ઈતિહાસ જાણવા માટેનાં સાહિત્યિક સાધનો કોને કહેવાય ?
- (૨) ત્રિપિટકમાં કયા કયા ગ્રંથોનો સમાવેશ થાય છે ?
- (૩) સિંધુ-સંસ્કૃતિનાં અવશેષો ગુજરાતમાં કયાંથી મળી આવ્યા છે ?
- (૪) વર્ણાશ્રમ વ્યવસ્થા એટલે શું ?
- (૫) વૈદિક સંસ્કૃતિનાં પ્રસિદ્ધ ચાર વેદો જણાવો.
- (૬) મહાવીર સ્વામીનાં પંચ મહાવ્રત જણાવો.
૫. (અ) ખાલી જગ્યા પૂરો : ૪
- (૧) મહાભારતના કર્તા _____ હતાં.
- (૨) હડપ્પા નગર _____ નદીનાં કિનારે આવેલું છે.
- (૩) વૈદિક સંસ્કૃતિનો સૌથી પ્રાચીન વેદ _____ છે.
- (૪) ગૌતમ બુદ્ધનું મૂળ નામ _____ હતું.
- (બ) જોડકાં જોડો : ૪
(અ)	(બ)
(૧) હર્ષવર્ધન	(અ) કાદમ્બરી
(૨) મેગેસ્થનિસ	(બ) પ્રથમ તીર્થંકર
(૩) બાણભટ્ટ	(ક) રત્નાવલી
(૪) ઋષભ દેવ	(ડ) ઈન્ડિકા
- (ક) સાચો વિકલ્પ શોધી ખાલી જગ્યા પૂરો : ૪
- (૧) મનુષ્ય દ્વારા સૌ પ્રથમ _____ ધાતુનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હતો.
(લોખંડ, સોનું, તાંબુ)
- (૨) રામાયણનાં રચયિતા _____ હતાં. (વેદ વ્યાસ, નારદ, મહર્ષિ વાલ્મીકિ)
- (૩) _____ ગૌતમ બુદ્ધનું જન્મ સ્થળ હતું. (બનારસ, કુશીનગર, કપિલવસ્તુ)
- (૪) જૈન ધર્મનાં ઉદયની માહિતી _____ ગ્રંથમાંથી મળે છે. (ત્રિપિટક, આગમો, કલ્પસૂત્ર)
- (ડ) નીચેના વિધાનો સાચા છે કે ખોટા તે જણાવો. ૨
- (૧) ગૌતમ બુદ્ધે સંસ્કૃત ભાષામાં ઉપદેશ આપ્યો હતો.
- (૨) આર્યો દેવી દેવતાઓની પૂજા કરતા હતાં.

Seat No. : _____

TI-108

B.A. Sem. I

May-2013

EC-I-103 HISTORY

(History of Ancient India)

(From Pre-History to 6th Century B.C.)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

- Instructions :** (1) Attempt **all** questions.
(2) Figures to the right indicate marks.

1. Answer the following questions in **650-700** words :
- (a) Discuss the literary sources to know the history of the ancient India. 7
- OR**
- Evaluate the Mesolithic Age.
- (b) Discuss the town planning of the Harappan Culture. 7
- OR**
- Write a detailed note on the economy of the Harappan culture.
2. Answer the following questions in **650-700** words :
- (a) Discuss the chief features of the social life of the vedic age. 7
- OR**
- Discuss the features of the religious life of the vedic age.
- (b) Evaluate the contribution of Gautam Buddha in the history of ancient India. 7
- OR**
- Mahavir Swami as a social reformer.
3. Write short notes in **300-400** words : 16
- (a) The Archeological sources to know about Ancient India.
- OR**
- The Paleolithic Age.
- (b) Social life of the Harappan culture.
- OR**
- Religious features of the Harappan culture.
- (c) Economic condition of the Vedic age.
- OR**
- Political organization of the Vedic age.
- (d) Literature of the Vedic age.
- OR**
- Religious literature of Buddhism.

4. Answer the following questions in **one** or **two** sentences : 12
- (1) Which are the literary sources to know about the history of the Ancient India ?
  - (2) Which books are included in *Tripitaka* ?
  - (3) From where have the archeological sources related to the Indian culture been found in Gujarat ?
  - (4) What is Varnashrama ?
  - (5) Give the names of the four famous Vedas of the Vedic culture.
  - (6) Which are the Panch Maha Vratas of Mahavir Swami ?
5. (a) Fill in the blanks : 4
- (1) _____ was the author of *The Mahabharata*.
  - (2) Harappa was situated on the bank of the river _____.
  - (3) _____ is the most ancient Veda of the Vedic culture.
  - (4) Gautam Buddha's name was _____.
- (b) Match the items given in 'A' with those given in 'B'. 4
A	B
(1) Harshvardhan	(a) Kadambari
(2) Megasthenis	(b) First Tirthankar
(3) Banbhatta	(c) Ratnavali
(4) Rishabh Dev	(d) Indica
- (c) Fill in the blanks with the correct options given in the brackets : 4
- (1) _____ was used first of all by human beings.
(Iron, Gold, Copper)
  - (2) *The Ramayan* was written by _____.
(Ved Vyas, Narad, Valmiki)
  - (3) _____ was the birth-place of Gautam Buddha.
(Banaras, Kushinagar, Kapilvastu)
  - (4) The information regarding the emergence of Jainism is found in _____.
(Tripitaka, Agam, Kalp sutra)
- (d) State whether the following sentences are **true** or **false** : 2
- (1) Gautam Buddha preached in Sanskrit language.
  - (2) Aryas were the idol-worshippers.